

VESZPRÉMI HIRLAP

POLITIKAI HETILAP.

AZ EGYHÁZMEGYEI IRODA HIVATALOS KÖZLÖNYE ÉS EGYHÁZMEGYEI HIVATALOS TANÜGYI KÖZLÖNY.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár: Egész évre 16 kor., féltre 8 kor., negyedévre 4 kor. (Tanítóknak egy évre 12 kor.) Egyes szám ára 32 fillér.
Hirdetések ára: Egész oldal 32 kor., féloldal 16 kor. stb.

Felelős szerkesztő:

Hoss József dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Veszprém, Egyházmegyei Nyomda. (Telefon: 61.)

Előfizetéseket elfogad és hirdetéseket felvesz: a kiadóhivatal.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők

Lelkek demokráciája.

Irta: Bicsi Gyula.

Mióta ránszakadt a vagyont, embert és kultúrát pusztító vad világháború, oly nagyot fordult a világ, hogy abból, ami volt, alig maradt meg valami s ami megmaradt, az is átfarmálódott. A fölöttünk tomboló eseménytenger viharzó hullámai a lelkekből új eszméket, új érzéseket és gondolatokat, új jelszavakat váltottak ki s az emberek milliói vakon esküsznek azok szentségére. Pedig az emberiségre a történelem folyamán a legnagyobb csapásokat és szenvedéseket mindig a hamis jelszavak és ideák zúdították.

Ilyen divatos jelszó ma a demokrácia, amelynek erőteljesebb gondolatát a világháború, a „népek háborúja“ hozta felszínre, amelyben kétségkívül hatalmas demokrátiláló erő van, mert abban a társadalom minden osztálya egyformán szenvedett. S e demokratikus „világáramlat“ azt követeli, hogy a halál megnyugtató demokratizmusa mellett megteremtjük az élet demokráciáját, az emberi egyenlőséget és testvériséget.

Előttünk már nem újak ezek az eszmék. Hirdették Athén, Róma piacán, Páris utcáin, tanította Jézus; hallottuk titkon, nemes hevülettel hirdette Martinovics,

Kossuth, Vesselényi ajkáról, akiket Kuffstein tömlőceibe s a budai vár sötét, nyirkos kamráiba záratott a zsarnokság, hogy elnémuljanak. De kitért sirjából a magyar demokrácia s diadalt, vértelen diadalt ült a jobbágyság felszabadításában. Ők voltak az igazi demokráciák, akik lelkük nemes tüzét áldozták fel a közös oltáron. Ez volt csak az igazi demokrácia, amely nem egy osztály érdekeit tartotta szem előtt, hogy magának demagóg frázissal olcsó népszerűséget keressen, de a szabadságharc viharában eggyé lett az egész nemzet s összeforrva a testvéri szeretet tüzeiben dacolt később a mindent letipró hatalommal. E szent hevületben lehettek félreértések, nézeteltérések, de fajgyűlölet nem mértelyezte meg a szíveket.

Mennyire különbözik ettől a mai modern demokrácia, amelyet az emberek csak olyan divatnak tekintenek, mint annak idején a krinlint. Az igazi demokráciához nem elég azoknak a hangos szónoklata és mellvérese, akik a félrevezetett tömeg vállain akarnak emelkedni s e magasztos eszmét csak kereseti forrásnak tekintik. Nem elég, ha a képviselő urak a választások előtt leparolázna a kergestenyérű munkással s utána megmossák finom kezüket. Az igazi demokrácia a szívek és lelkek demokráci-

zálásában áll. Legyünk demokráciák érzésben, gondolatban, célokban, irányokban, törekvésekben, szívben, lélekben, embertársaink megbecsülésében, szeretetében és egymásközti viselkedésben.

Mi még nagyon távol állunk ettől a demokráciától, mert ahol az érzések és meggyőződések nem demokratikusak, ott a legjobb demokratikus intézmény is csak üres, tartalmatlan formáság. A mi demokráciánk is csak ilyen Potemkin falu, szemfényvesztés, mert még hangos demokráta uraink se igazi demokráciák. A születés, vagyon, képzettség feldönt még ma is minden demokratikus elvet s megalkotja azt az arisztokratikus kört, amelyhez annak hordozója tartozik. A lipótvárosi demokráta kör bankártagja se adná leányát egy falusi szatócsnak, hanem mágnást, dzsentrit keres és ő maga is hétágu rozsdás koronák után fut, hogy a magasabb társadalmi régióba emelkedhessék.

Hát akkor hol látjuk a demokratikus eszmék megvalósítását? Az még csak megbecsülhető, ha az arisztokrata arisztokratikus vagy K. M. gróf exponált demokráta létere — amint mondják — így érdekli két napos fia egészségi állapota iránt: hát M. gróf ur ő méltósága hogy érzi magát? De az alsóbb társadalmi osztály tagja nem

Amaury gróf legendája.

— Maurice de la Fuye. —

2

A lovag nevének hallatára Amaury összereszt. Thil uraságnak volt egy Blanka nevű leánya, akivel a fiatal gróf véletlenül találkozik, mikor a vadászat hevéből elragadtatva, észrevétlenül átlépte a Morvilliers hűbértörök határait: kutyái után egy uton vágta, majd nem eltiport a fiatal leányt, aki egy kormora társaságában sétált. A legfélszegebb módon bocsánatot kért ügytelenségeért, s érezte, hogy pir önti el az arcát, megfordította lovát és elmenekült. De e röpké találkozásból megmaradt két nagyon mély és nagyon szelíd szem emléke, melynek képe néha felmerült előtte, anélkül, hogy valami nagy figyelemre méltatta volna.

De Thil lovag nem haragudott meg a fiatal emberre, akiről csak jót hallott, sőt józuden nevetett leánya elbeszélésére s megragadta az első alkalmat, hogy Gerbert-rel oly módon beszéljen, mely nem hagyott fön semmi kétséget titkos szándéka iránt. Ezért a nevelő megfogadta magában, hogy mindent elkövet, hogy növendékét ily tiszteltreméltó frigyhez vezesse.

Szerencsétlenségére, valami elkerülte Gerbert dísz látását: nem tudta, mennyire ment volt a földi érzelmektől. A vetés bő gyümölcsöt termelt s Amaury-nak angyal-lelke volt emberi testben. Késébe ejtette, hogy a Gondviselés, megfosztva őt testvéreitől, kötelességére tette a család-alapítást. Különbösen senkinek sem merie sohasem bevallani nyugtalanságát, még Gerbert-nek sem, s ez baj volt, mert a szerzetes nem mulasztotta volna el megnyugtani és bátorítani ezt a nagyon gyengéd szívet.

Ily lelki állapot különösnek tűnhetik föl egy fiatal hűbéres grófnál, de nem szabad elfeledni, hogy Amaury egyedül nevelkedett; nem volt kitéve a korabeli fiúk mételeyző érintkezésének s korának csak emelkedett érzelmeit sajátította el: a buzgó hitet, a vitézséget s a nő lovagias tisztelét.

Mindazáltal sohasem gondolt arra, hogy szerzetbe lépjen: szenvedélyesen szerette a vadászatot, a szabad levegőt való életet, az erdő csendjét s a féktelen vadgatásokat a sietet: nem érezte magában azt a lemondást, mely ahoz szükséges, hogy valaki szigorú szabályoknak vessen alá az életét.

Nem maradt tehát egyéb hátra, minthogy valamelyik fejedelem szolgálatába álljon, de nem akart más, mint uralkodója, a francia király zászlója alá szegődni; különben atyja halála óta nem foglalkozott jövőjét illetőleg semmi tervvel.

A szegény ifjú lelkiismeretét tehát erősen ostromolták az aggságok, melyeket a szerzetes szavai fölébresztettek. A bánata mintha megkésztetett volna és Gerbert, ki nem tudta ennek igazi okát, eltökélte, hogy előkészít egy találkozást Amaury gróf és Thil Blanka között.

Az alkalom nem sokára kínálkozott a tél vége felé. A hó több nap egymásután esvén, a farkasok csapatosan előjöttek az erdőkből s a lakások körül kezdtek ólálkodni.

Champagne-nak ezt a részét akkor sűrű erdők fedték, melyek azóta eltűntek, melyek számos vérengző vadállatnak szolgáltak menedékhelyül. Thil lovag, hogy pusztítsa ezeket, elhatározta, hogy nagy hajóvadászatot rendez, amelyre minden fegyverfogható vazallusát meghívta; ezenfelül küldött menesztett szomszédjához, Morvilliers grófhhoz, azzal a kérelemmel, hogy csatlakozzék hozzá s mennél több fegyveres embert hozzon magával.

Amaury nem habozott a lovag ajánlatát elfogadni, mert arról volt szó, hogy jobbágysáit és ezek nyájait védelmezze, s a meghatározott napon korán reggel elment a Thil-udvarházba, mely alig két mérföldnyire volt Mervillierstől.

De a jó Gerbert, a lovag szavaitól felbátorítva, növendéke tudta nélkül megírta neki a fiatal ember folytatórtó szomorúságát, s előrelátva, hogy Amaury féltékenységből a vadászat után azonnal vissza fog sietni Mervilliers-be, arra is kérte Thil uraságot, hogy kövessen el, mind a vadászat, hogy vendégét a vadászat után még néhány napig magánál tartsa.

A szerzetes szándékai annyira megegyeztek a lovag terveivel, hogy mikor megérkezett, nem úgy fogadták őt mint szomszédot, hanem mint a család tagját. Az öreg uraság kifejezést adott örömenek, melyet látásán érzett, s miután a vadászat sikere érdekében imádkoztak az Isten és szent Hubert segítségével, elindultak.

A farkasoknak a hóban mutatkozó lábnyomai bizonyították, hogy ez állatok, melyek éjjel a mezőségen bolyongtak, nappalra visszavonultak egy sűrű erdőbe, mely elég messze volt a Thil-udvarháztól.

Az egész hosszú uton a lovag a legbarát-ságosabban beszélgetett Amaury-val, aki lassankint tenni érzé féltékenységét az öreg uraság előzenységével szemben.

Mikor az erdőbe érkeztek, mindenki elfoglalta a lovagtól neki kijelölt helyet, s megkezdődött a hajtás. A fegyveres emberek folyton összesebb szoruló körébe zárt farkasok nekieszték támadóknak. Ezek nyilakat löttek rájuk vagy vadászgerellyel támadtak ellenük. Amaury, aki époly jó íjász volt, mint lovas, egymásután három áttört nyilólvással; mikor az utolsó vadállatok után a legálsóbb helyre kellett behatolni, ő min-

hordja-e magasabban az orrát, ha több garas csörög a zsebében, ha puhább ágyban született vagy egy fizetési fokozattal magasabban áll a másinál s akkor már elvárja, hogy régi kartársai „kerlek” nagyságos uram”-ozza. Külön kasztot képez a katonaság; a nagyobb hivatalnok lenézi a kishivatalnokot, az iparos a földmivest, a birtokos paraszt pedig arisztokratikus göggel lenézi valamennyit s a demokrácia jelszavával szervezett ipari munkásság is hatalmi önértékeléssel tekint a polgári társadalomra. Sőt a demokratikus „világáramlat” ellenére még a legalsóbb rétegekben is inkább az arisztokratikus hajlamok fejlődnek ki. A cseledeány levelét már X Katica „kisasszonynak” címezi udvarlója. Az iparossegéd ur megsértődik, ha mesterlegénynek mondják. Ma már nem X Béla cigánybandája muzsikál a kávéházban, hanem X Béla népzeneész zenekara hangversenyez. A pincér — éttermi segéd, a kocsislegény — bérkocsissegéd, a hordár — közszelegény. Nagyságos ur mindenki, aki pantallót visel, ténsasszony mindenki a becsületes „piaci árusnő”, mert azonfelül már nagyságos asszonyi titulus jár.

A demokrácia magasztos jelszavával a világ — úgy látszik — a leggőgösebb, legzárkózottabb arisztokratizmus felé halad s a szabadság, egyenlőség és testvériség szent eszméjének az életben való megvalósítását inkább távolodunk. Hirdetjük, hogy a társadalmi választófalkat le kell dönteni s még a demokrácia szóvivői is mintha nagyobb ambícióval, örültebb tülekedéssel történnének az üres cím, rang, kitüntetés és más cifra sallangos dolgok után, mint a naiv gyermek a szivárvány után. S ha a nagy küzdelem után elnyerik, örülnek neki, mint a bohó kis gyermek a hosszú hajsa után elfogott tarkaszárnyu pillangónak, amely csak addig csábító, addig szép, míg meg nem érintjük, mert a színes por a kezünkre tapad s marad a szárny átlátszó, csunya váza.

Valószínűleg ez a kitüntetés- és címhajtászás már a rang alkonyát és a nemes

denkit megelőzőit, hosszú tőrrel a kezében és dühös közelharcban leterítette a legnagyobb farkast, egy pompás állatot, mely utolsónak szállt szembe a vadászokkal. Erre a lovag felkiáltott, hogy Amaury méltó fia Geoffroy-nak, s feltétlenül ragaszkodik ahhoz, hogy legalább a holnapot házában töltse.

Napközben a fiatal ember többször gondolt Blankára, de inkább azért, mert féltékenysége következtében rettegett látásától. De nem akarván fáradt embereit a hosszú utnak kitenni, egy éjjelre elfogadta a gróf vendégszeretetét.

Akit, mikor a Thil-udvarházba belépett, legelőször megpillantott, épen a szép Blanka volt. Amaury még jobban meg volt hatva, mint a leánnyal való első találkozása alkalmával, amikor lova majdnem elhajtotta őt. Mikor Blanka csengő hangján üdvözölte, csak pirulva és szemét lesütve tudott neki válaszolni. Szeretett volna száz mért földnyire lenni tőle, s mégis kimondhatatlan várást érzett zavarában.

Aztalhoz ülték az udvarház nagytérképében, a kandalló mellett, melyben egész tölgyfa lógott, s az étkezés alatt Thil lovag, leánya kérésére, részletesen elbeszélte a vadászatot: magasztalta Amaury ügyességét és bátorágát, s ezáltal még nagyobb zavarba hozta a fiatal embert. Azután Thil uraság, ki mindenkép szórakoztatni igyekezett vendégét, behívatta egyik szolgáját, aki egy háromhúros hangszerezen igen ügyesen játszott, s felszólította, hogy beszélje el a vitéz Roland halálát a roncevaux-i szorosokban.

Amaury régóta ismerte Theroult költeményét. A figyelemmel, mellyel az énekest hallgatta, tapsaival kísérve a szebb helyeket azt bizonyította, hogy ha ügyes és bátor volt a vadászatra, az irodalmat és a művészeteket is becsülte tudta.

(Polyt. köv.)

Franciából ford. dr. Rada István.

demokrácia közeledését jelenti, amikor majd nem a befolyás, protekció és hízélgés által szerzett metália, hanem az egyéniség, a becsületes munka ad az embernek értéket. Erre azonban Prohászka szavai szerint céltudatosan névelni kell a lelkeket, mert csak akkor leszünk igazán demokratikus államra és társadalomra.

HIVATALOS RÉSZ.

Halálozás. Szarka Antal nyug. zalaszentmihályi plébános életének 74-ik, áldozásának 51. évében f. hó 13-án meghalt. R. i. p.

Dispositio. Víz Pál tászári káplán hasonló minőségben Somogyországba helyeztetett át.

Tanító kinevezés. Kiss Mária Csehbányára kántortanítónak kinevezetett.

Állami tanítók kirendelése. A vallás és közoktatásiügyi miniszter ur szolgálattételre rendelte: Németh Ilona Jolánt — Zalaujlakra, Koronczay Józsefet — Badacsonykisörshelyre, Hegedűs Gizellát — Köveskallára.

Pályázat. A padragi róm. kath. iskolásköz a kántortanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalma: 3 szobás lakás a szükséges melléképületekkel és 880 □-öl házikert; 8 kat. hold jöminőségű szántóföld, 3 hold 900 □-öl rét; lélegkabona címén 11 q rozs, lélekpenz címén 17 K; tanulmányi alaptól 126 K. Tanulmányi alaptól 20 m² haszn. tűzifa. Megfelelő államsegély. Pályázhatnak a tanítóságban jártas férfitanítók. Választás folyó évi február hó 11-én délelőtt 10 órakor Padragon. Személyes megjelenés kívántatik. Az állás azonnal elfoglalandó. Kérvények a halimbai (Veszprém megye, u. p. Padrag) plébánia-hivatalhoz küldendők. Iskolásköz.

Pályázat. A miklósi-i (Somogy m.) anyagyháznak kántortanítói állásra pályázat hirdetettik. Javadalma: 2 szoba, konyha, kamra, melléképülek, 1000 □-öl házikert értéke 240 K; 9¹²/₁₀₀ kat. hold szántóföld, 4²⁷/₁₀₀ kat. hold rét. A földek és rét 1920-ig bérbeadva 1023 K, mely összeg 1/4 évi előleges részletekben fizetettik; tanításért 160 K, lélekpenz 17-40 K, földmunkaváltás 200 K; lélegkabona: buza 26 p. mérő, 208 K, rozs 20³/₄ p. mérő, 121-50 K; 6 l tűzifa házhoz szállítva 234 K; stólaajóvedelem 25 K. Megfelelő államsegély. Kötelességei díjlevelé szerint s a „Gondviselés” c. tanítói nyugdíjintézetnek tagja lenni. Kérvények a miklósi-i plébánia címére küldendők. Pályázati határidő és választás f. évi február 14. Tannyelv magyar, istenítiszteletek nyelve magyar és német, miert is a német nyelvben jártasak előnyben részesülnek. Személyes megjelenés feltétlenül szükséges, de utókiöltés nem térítettik meg. Vasutállomás: Kapoly. Iskolásköz.

Szeiberling Máttyás.

1845—1918.

Az új év első hónapja súlyos csapásokkal kaszált városunk tanári testületében. A kereskedelmi és zeneiskola után most a főgimnázium is gyászbaorult, elvesztvén tornatanárát, a kedves egyéniségű Szeiberling Máttyást, kit a kielérhetetlen halál f. hó 20-án hirtelen ragadott el szerettei és kartársai köréből.

Nem volt nagy ember, kinek elmúlása a közre pótolhatatlan veszteséget jelent; a napjainkban oly közönséges, a mindenkit legyűrní akaró emberitűpushoz sem tartozott, mely önmagát nagyra reklámozta. Az ő kedves, jószágos, öröklé derült egyénisége mégis páratlan volt a maga nemében. A csendben, zaj nélkül, acél idegekkel és hangya szorgalommal dolgozó ember, az igazi családapa, a jóbarát, a pontos és fennkölt gondolkodású tanár, az elveit és meggyőződését minden megtévő férfiú tipikus alakja volt, kinek vas egészségén kívüli csak az önmagából merített és önmagának derült gyűrt életfilozófiája volt csodálatosabb.

Az élet, bármily szép vonatkozásai vannak is, mégis csak az apró harcok, az apró küzdelmek, az apró fájdalmak, a titkon elsírt könnyek, a magunkba fojtott sóhajtasok kinjaiból tevődik össze. Ezek adják az élet tartalmát és úgy van valahogy, hogy az a boldog ember, aki ezeket csak olyan apró mozaik szemeknek értékeli, melyekből egy harmonikusan vagy diszsonansul ható élet képződik, amelyen azonban magukban mégis csak ka-

vics szemek, melyeken óvatos ember életvonalai ki nem síklik.

Ilyen apró kavicszemekből tevődött össze a megboldogult élete is. A sokat megélt és sokat átélt emberekhez tartozott, de ezt sem vette komolyabban, mint az élet más vonatkozásait. Féltánni munka, féltánni titkos fájdalmai miatt megörült volna, ő nem akarta, hogy megörüljön és megacélozódott benne, mint ahogy an acél lesz a puha vasból az izzó kemencében.

Ez az akarat adja az ő bájos egyéniségének magyarázatát. Mert bájos volt abban a kedves, a végtelen könnyelmű emberek bonhomiójára emlékeztető derűtségében, mellyel öröklé nevető szeméi az életet és az embereket nézték.

Az embereket sem vette komolyabban, mint amilyennek mutatták magukat. Sőt talán mintha egy kis lenézés, egy kis félvállrólvevés is ki-kicsillan volna belőle az emberek iránt. Ami érhető is. Önmagának és önmagából leszűrt derült életfilozófiája sokaknak érthetetlen, vagy éppen megmosolyogni való volt, holott annak mélységei és ritka — nyugodt harmóniában kicsendülő — dallamai is voltak, felemelő hatásuk az elfogulatlanok- és előítéltől menteseknek, — érthetetlen a tülekedőknek, zafosoknak; az ernyedt erővel, téptet idegekkel, szétoszlott akaratú nagyot akaróknak.

És mi tagadás, az emberek nagyobb részén. Ez a nagyobb rész talán másnak ismerte, mint amilyen volt, de mindjárt hozzá tehetjük, nem jól ismerte.

Csak így tudhatta küzdelmes és sokszor neheznek mutatkozó pályáját könnyedén, délcen, büszkén, derűlten megjárni.

1845 márc. 17-én született a baranyamegyei Somberken. Középiskoláit a közeli Pécsen végezte, ugyanitt szerzett tanítói oklevelet is 1864-ben. Rövid ideig a nevelői pályán működött, viszonyát azonban pályaváltoztatásra kényszerítették és a Magyar-Nyugati-Vasut szolgálatába állott. Itt megszerezvén vasuti tiszti képesítést 1873-ban vasuti tiszt lett. Szívesen emlékezett vissza az itt töltött időre, mely alatt sokat látott, sokat tapasztalt és kétségkívül ekkor kezdett fejlődni ritka emberismerete is, mely elmélyedő gondolkodásra valló megjegyzéseiből sokszor oly finom humorral pattant ki.

Hivatásának érzete azonban megint a tanítói pályára szólította és 1876-ban a helybeli főgimnázium tornatanára lett.

Aki ismeri a régi tanrendszereket az tudhatja, hogy a test ápolása és harmonikus fejlesztése ezekben vajmi csekély szerepet játszott. Inkább ötletszerűen foglalt helyet a 70-es évek tantervében, mint komoly céllal és szükségletből.

A hivatását teljesen átérző egyéniség ily helyzetben is igen sokat tehetett. És ő 42 éves tanári pályáján tett is. Önmagából indult ki itt is és csaknem önálló utakon is haladt. A régi görög ideál lebegett szemei előtt, mely szerint a szépen fejlett egészséges testben lakik a fennkölt gondolkodású lélek. Egészséges — tehát szép — testet akart és tudott is nevelni az ifjú lélek számára, melynek mindig megértő ismerője volt. Mindenkor helyesen tudta megválasztani a céljához vezető és a gyermek lelke előtt is kedves eszközöket és ezek megtalálásában sok leleményességet tanusított. Elég hivatkoznunk arra, hogy a tanuló ifjuság katonai kiképzésének hasznosságát és előnyeit jóval előbb hangoztatta, miptsem azt a vezető körök észrevették volna.

Ily irányú tevékenységének szép eredményeit városunk közönsége az 1890-es évek elejétől évről-évre élvezhette az általa rendezett helyi tornaversenyeken, de elismerték azt a magasabb körök is, midőn két ízben Budapesten az országos tornaversenyeken, több ízben pedig az u. n. kerületi tornaversenyeken elismerő és dicsőítő oklevelekkel tüntették ki.

Halála váratlanul következett be. Január 19-én este még pontosan élvezte szokott napi munkáját a püspöki irodában, majd nyugodtan tért pihenőre. 20-án reggel felébredéskor rosszullétről panaszkodott, azonban minden segítség hiába való volt. Az utóbbi években elszenvedett súlyos betegsége és a kényszerű téltenség úgy látszik annyira aláásták vas szervezetét, hogy a fellépő szívgyengeségi rohammal megküzdeni nem bírt, pár perc alatt kiszenvedett.

Temetése a város közönségének őszinte részvétele mellett 22-én délután folyt le. Ott volt a megyéspüspök, a papság, a város intelligenciája nagy számban, a volt tanítványok nagy serege s a főgimnázium ifjusága tanáraik vezetésével. A sir-

nál Babos Derső főgimn. tanár mondott mélyen megindító, szép bucsubeszédet. A sirra komorult helyezett vármegyénk főispánja, Rainprecht Antal dr. is, ki szintén a megboldogult tanítványa volt. (—szky.)

Trajan császár utódai.

Írta: Rhé Gyula.

—Első közlemény.

Az oláhság mindenütt, legyen az bár római, vagy magyarországi oláh, szívesen kéri a római eredetével s meg nem illelő tollakkal ékeskedvén, a Dáciában, Erdélyben visszamaradt rómaiak leszármazójának vallja magát. Ezen tévhitet egész tudományos rendszerrel oltották bele abba a néphez, amely jelleméről, foglalkozásáról és egész történelmi múltjáról fogva sohasem volt más, mint igénytelen, tudatlan balkáni pásztor, akit a nemzetek vándorgyalogolói közül a román történetírók — még okmányhamisítástól sem riadva vissza — csak a legújabb korban akarnak lóra segíteni.

A római hatalom Kr. u. 101—107 között teszi kezét a mai Erdélyre, ahol a dák népet legyőzi, az ellenszögölöket kiirtja, az őslakókat szétzörja s annyira lenyűgözi, hogy a későbbi időkben csak elszórt gyér dák lakosságról lehet szó, nemzeti önkudatuk teljesen kivész és a 170. évi római uralom alatt beolvadnak a római telepések sorába.

Ennek a 170. évi római fennhatóságnak emlékeit az erdélyi anyaföld számunkra máig megőrizte; a telepék helyei földdel takarva alusszák több mint másfélszáz éves álmat, a magyar kultúra szedi őket felszínre, ez hozza őket napvilágra s évről-évre gyarapítja a dáciai római uralom idejére vonatkozó adatokat.

Es e feltárolt telepeknek árhelyét körül állják a dákóromán bőlcsék, ehez szemekkel lesik a római rokonsággal összekötő bizonyítékok felbukkanását, azonban „*hagyjatos fel minden reménytel*”, az összes nyomok csak Kr. u. 275-ig terjednek, mert hisz amit írásos emlékek is őriznek, Aurelianus császár a barbárok nyomásának engedve, a lakosságot és a légioikat kivonja Dáciából és áttelepíti őket a Duna jobb partjára Mősiába. Ez időtől fogva a római életnek e földön teljesen nyoma vész, egyetlennyel régiségtárgy sem utal többé a római népre és kultúrára, holott a helyükbe lépő gótok, gepidák, longobardok és avaroknak emlékei mind gyakrabban jutnak felszínre, pedig ezek a népek a 170 év óta egy helyben, római kultúra alatt élő erdélyi románaiakkal sokkal primitívebbek voltak, lakásuk, eszközeik ideiglenebbek, ezeknek csak fegyvereik, ékszereik és egyszerű eszközeik voltak, amelyeket elvesztve, vagy elásva reánk hagytak.

Mi lett a Trajan-utódok diszes edényeivel, üvegeivel, bronz- és vastárgyaival, szobraival, tégláival és cserepeivel, masszív épületeivel? Ez a sok tárgy 275 után mind megszűnt létezni, csak az a nép nem, amely azt előállította és használta? Avagy az akkori fogalmak szerinti magas kultúrájú római ellenszögöl volt a császár ama rendeletének, hogy Mősiába áttelepítve tovább is kulturált életet folytasson és megtagadva teljes egyéniségét, szembe helyezkedve egész szellemi világával a kultúra minden eszközeit márol-holnapra eldobja magától s helyette egy somfabotot vágva, felmegy a havasokba kecskét őrizni, holott a pásztorokodást, a nyájfórszt eddig rabszolgáival végeztette? Miért tette volna ezt, a haza fogalmáért? Hisz ez részére odáig létezett, ameddig a római kultúrának áldásai, a római hatalomnak ereje terjedt, de sohasem a havasok aljái, ameddig soha fel sem hatolt, ahol legfeljebb néhány bujdosó őslakó tengette életét? Nem.

A dáciai kivándorolt lakosság nyoma levezett bennünket a Duna tulsó oldalára, amely a nyugati gótok által elfoglalt régi provinciával semmiféle összeköttetést többé fenn nem tart, a régi helyet germán népek foglalják el, majd szláv népelemek, a régi római nyomok egyenlővé válnak a föld színével s a magyarságnak kell e földre jönni, hogy felkeltse a rómaiak régi emlékeit és befogadjon egy hazátlan jövevény balkáni pásztornépet, amelyet kultúrához segít, amit a történelem legújabb bizonyítékai szerint siet haláltansággal megfizetni. Ugy látszik, ez a haláltanság az oláhnak oly óai jellembeili tulajdonsága, amiről a legrégibb írók is hírt adnak.

Thieri Amadé, akit francia létére senki sem vádolhat az oláhokkal szemben elfoglaltsággal,

egyik munkájában eredeti kuttók nyomán említi, hogy az V—VI. században, amidőn az itáliai rómainak érintkezése a kelet római császársággal még napirenden volt, a rómainaknak a vadabb hegyvidékeken a Balkánon — ott valahol Albánia táján — a wlachok (oláhok) vad népe szívesen kínálkozik fel kísérőnek. E népre, amely magát szereti *romanosz*-nak nevezni, jól kell vigyázni, mert *alattomosak* és ha tehetik, olyan utakra vezetik a rómain, ahol utjokat elállva, mindenükből kifosztják őket, sőt megtámadva, életüket is veszik.

Még sötétebb az a kép, amely a XI. századból ugyancsak a vidékeken lakó oláhokról maradt reánk. Saját atyafiuk, Nkolica oláh főnök egyik unokájának nyilatkozata a következő: „... az oláhok nemzetsége megromlott és hitetlen; se az Istenhez, se a császárhoz, sem a saját feleihez nem hű. Hazug és retentő zsvány; kész mindenre esküdni barátainak, és rokonainak, de meg is szegni. *Soha senkinek sem tartotta meg hűségét*...”

Ilyen előkelő jellembeili sajátosságokkal indul utra a Balkánról észak felé az a néptörök, amely biztosabb helyeken megszorodva, szgyelve és megtagadva apáinak származását, a „Trajan utódai” hangzatos címet veszi fél, közismert *wlach* nevet pedig, hogy származását leplezze a hangzatosabb *román*, elnevezéssel cseréli fel, pedig az általuk nagyra nevezett Mihály vajda is a román alatt a legközönségesebb rabszolgát értette.

H I R E K

A veszprémi kisszeminariumnak.

Rott Nándor dr. püspök utolsó körlevelében meglehangú felhívást intézett az egyházmegye papjaihoz. Szózatában kiemelte a kisszeminarium fontosságát az egyházmegye jövődó életére s felkérte a papságot, hogy tehetsége szerint ki-ki adakozzék a kisszeminarium céljaira. A püspöki szónak hamarosan visszhangozta. A papság részéről eddig a következők adományoztak: *Osadinszky* György zalabéri esperes-plébános *egyezer* koronát, *Horváth* Tivadar felsőszikszai plébános 300 koronát, *Romándi* Viktor túskevári plébános a jövődore plébános működésének minden évben 100 K-t, *Sélley* Imre pakodi plébános 200 K, *Dunszt* Ferenc keszthelyi apátplébános 1000 K, *Kriszt* Jenő pápai esperesplébános 500 K, *Padányi* Sándor felsődóri adminisztrátor 50 K, *Méhes* Kálmán kiskomáromi plébános, szentszéki tanácsos — amíg a kisszeminarium teljesen létesül — évi 100 K; *Nagy* István lábodi káplán 100 K.

Ugy tudjuk, hogy adományozni évi részletekben is lehet. Sőt, ha valaki megtakarított vagyonából akar valamit juttatni a kisszeminarium céljaira élete végén, azt már most megteheti olyképen, hogy az összeget befizeti s annak kamatait élete végéig az alapítványi hivatal az adományozónak címére évenként pontosan kifizeti.

Dr. *Mosonyi* Dénes pécsi egyházmegyei kanonok, püspöki irodagazgató a következő levél kíséretében *egyezer* koronát küldött a kisszeminarium céljára a megyéspüspök kezéihez:

Méltóságos Püspök Ur!

Mélységes hálaérzemet magamat lekötelezve a veszprémi egyházmegye iránt, nem csupán azért, mert e megye területén ringatta bölcsőmet boldogult édes szüleim szeretete, hanem azért is, mert ott láttam ama lelkipásztori nemes példákat, melyek lelkemben a papi hivatás kegyelmét megérették.

Midőn Méltóságod ezévi első körleveléből ama nemes elhatározást olvasom, mellyel egyházmegyéjének jövőjét egy fontos szükséglet kielégítésével, az egyházmegyei kisszeminarium felállításával biztosítani iparkodik, régi és soha nem csökkenő hálám csekély jelétül 1000, azaz *egyezer* koronát ajánlok fel a szent célra és buzgó imában kérem Isten bőséges áldását Méltóságodra s mindazokra, akik nemes szándékának megvalósításában imával és áldozatkész adományokkal támogatják.

Pécs, 1918. jan. 21.

Dr. *Mosonyi* Dénes
oláhkanonok, püspöki irodagazgató.

— **Adomány.** Dr. *Rada* István praelátus, prépositkanonok a pápai Szentilionai agg-ápolda céljaira 10,080 koronát adományozott.

— **Személyi hír.** *Jankovich-Bésán* Endre gróf, a vármegyei közlelmézési miniszter biztos, csütörtökön városunkban időzött s dr. *Rainprecht* Antal főispánnal közlelmézési ügyekben tárgyalt. Éjjel érkezett külön vonaton Lepsény felől, mert nem talált esti csatlakozást. A kormány *Jankovich* gróf megbízását több vármegyére kiterjesztette s helyettesévé dr. *Szeiberling* Rezsőt rendelte.

— **Koszorúmegváltás.** *Szeiberling* Mátyas hivatalos teendőin kívül az egyházmegyei hivatalban is hosszú éveken át dolgozott. *Rott* Nándor dr. megyéspüspök volt hivatalnoká iránt kegyeletét úgy rótta le, hogy a megboldogult koporsójára helyezendő koszorú helyett 100 koronát küldött lapunk szerkesztőségéhez, hogy ezt az összegét a veszprémi hadiárkvál alapja javára rendeltetési helyére juttassuk. — Ugyanebből az alkalomból az egyházmegyei iroda tisztviselői a megboldogult lelkiüdvéért évenként a székesegyházban mondandó szentmisére alapítványt tettek le. Erről a gyászoló családot kondoleáló levélben értesítették.

— **Jótekonnyalap.** A főispáni jótekonnyalapra január 25-ig a 488—647. sz. nyugtákra befolyt 4830 kor. A f. évi összeg tehát 13.704 K 54 f.

— **Hősi halál.** *Felsődóri Cseresnyés* László m. kir. honvédhúsár ezredes, a 3 honvédhúsár-ezred parancsnoka, a harctéren szerzett bejegyzésében, hosszas szenvedés után, áldados életének 49-ik évében f. évi január hó 22-én Budapesten elhunyt. Holttestét hazaszállították Veszprémbe s a ref. templomból tegnap délután helyezték örök nyugalomra. A vitéz húsár ezredes példányképe volt a hős magyar katonának. Fajtája a mult századbeli, harctéren élő húsáröbestereknek. Vakmerőségig bátor lovas, izigvérg katona s jó, megértő szívvél is fegyelmző parancsnok. Három évig küzdött hősiessen a bukovinai harctéren. Derék húsárjaival nem egyszer lúte vissza a betörő oroszokat. Utóbb Csernovitz katonai parancsnoka lett. Számos kiüntetés között ott ragyogott a III. o. vaskoronarend lovagjelvénye s a katonai érdemkereszt is. Korai halálát özvegye szül. *Takdó* Flóra, öt gyermeke, két unokája, két testvére s nagyszámu rokonság gyászolja. Örízze szép emléket a hálás nemzeti kegyelet.

— **Jótekonnycélú műkedvelői előadás.** A főispáni gyorsjegyalap javára febr. 11-én a városi színházban helybeli urhölgyek és urak közreműködése mellett *Dregely* Gábornak „A kisasszony férje” című kiünő darabja kerül előadásra. A szereplők neve már előre biztosítja a teljes sikert. Az előadást a Korona Szálloda éttermében piknik követi, amelynek életelműt a vidéki földbirtokos osztály szorgalmazta. Érdeklődőknek szívesen szolgál felvilágosítással dr. *Tenczinger* József kir. ügyész, dr. *Fischer* Miklós ügyvéd és dr. *Porubszky* Elemér várm. aljegyző. Már ez alkalommal is jelezzük, hogy febr. 4-ike előtt jegyek kibocsátva nem lesznek s azokra előjegyzéseket sem fogadnak el. Külön meghívással nem bocsátanak ki.

— **A Dalegyesület közgyűlése.** A veszprémi Dalegyesület a mult vasárnap tartotta évi rendes közgyűlést *Csajághy* Károly kir. törvényszéki bíró elnökelete alatt. Elnök a bejelentések során közölte, hogy Veszprém város képviselőtestülete a mult évre 200, a folyó évre pedig 300 korona segélyt szavazott meg a Dalegyesületnek. *Krécsy* Ede zeneszerző több szerzeményét ajándékozta a Dalegyesületnek s egyik legszebb művét neki is ajánlotta, amiért a közgyűlés a neves zeneszerzőt egyhangulag a veszprémi Dalegyesület disztagiává választotta. A megüresedett titkári állásra a közgyűlés egyhangulag *Bertalan* László háznagy-jegyzőt választotta meg, helyébe pedig háznagy-jegyzővé *Móznér* Ferenc tanított. A közgyűlés a pénztári és számvizsgáló-bizottsági jelentéseket tudomásul vette, ugyszintén a titkári jelentést is, amely részletesen beszámolt a Dalegyesület mult évi működéséről. A közgyűlés üdvözölte karmesterét, *Gál* Sándort abból az alkalomból, hogy a veszprémi Zeneiskola igazgatójává kinevezték.

— **Uj lap.** Uj politikai és közgazdasági lap jelenik meg vármegyénkben *Veszprémi Megyei Egyetértés* címen. Szerkesztője s tulajdonosa dr. *Mohácsy* Lajos marczalagergeli ev. lelkész. A lap pártállása egyezik a 48-as cleveland követő Orsz. Gazdapárt politikájával.

— **Martír galamb.** Messziről ragyog ez a példa. Fénye széles, csillagos utat hasít a magyar égen, mint a tejet. S körül sugároz egy gyengéd leánykát, törékeny, gyenge tanítónőt, akinek neve mégis örök példaképül marad fűnn a világháborúból. Valahogyan, bizonyára az elhurcoltakat román földre jutott a betörő román sereg visszaverésekor. Ott internáltak. Később kénkedés gyanúja miatt halálra ítélték. Az ítéletet azonnal végrehajtották. Ötvenhat golyó fűródott a fiatal testbe. Kivégzése előtt nem hagyta a szemét beködni. Zsebkendőjét lobogtatta és harsány hangon kiáltotta: „Éljen Magyarország!” A neve *Szilágyi Irma*. Hogy martírúsága így történt, élő tanu beszélte: *Neumann*

plébános. Megírtuk ezt, hogy lapunkat is ékesítse ez a magasztos példa. Hogy fényt árássunk vele a magyar kultúra nemesi testőrcsapatára, a magyar tanítónőik karra. Hogy fohászos ajakkal febegje mind, aki csak olvassa: semmi másnak, csak a vérell ázott magyar földnek van olyan varázsereje, hogy az érzések kohójában csodálatos erőssé eddze a lelket. Csak ennek lehet olyan bűvös hatalma, hogy a vésszel dacoló tölgy erejét növeli a gyenge virágban, saslelket lángoltat a fehér galambban. Csak a magyar szentek földjéből, a Rozgonyi Cecíliák, a Zrínyi Ilonák áldott földjéből fakad élet, amely szép, virágzó tavaszát is mosolyogva teszi áldozatul a mártírság biboripárnájára: a házáért. Szürke kis tanítónő, örökké ragyog emléked a magyar szív halálának napjaitésében...

— **Adományok.** Dr. Óvári Ferenc országgyűlési képviselő, a tanulóifjúságnak lelkes támogatója, a veszprémi áll. polgári fiúiskola tanulóinak jutalmazására 65. a veszprémi iparostanoncok jutalomdíjával pedig 40 koronát adományozott. — Fogadják nagylelkű adományozásáért mindkét intézet hálás köszönetét.

Kelemen Imre nagytőzsdés a helybeli ref. egyház céljaira 100 koronát adományozott.

A Petőfi-kör szilveszteresti jóvedelméből 262 K 60 fillért jutott a veszprémi hádiárvaházra.

— **A beszerzési csoport gyűlése.** A helybeli tisztviselők beszerzési csoportja múlt vasárnap gyűlést tartott *Juraszek* János elnöklésével. Indítvány folytán szövegre került a jövő évi beszerzések előkészítése. A csoport vezetősége, amennyiben a kiadott s kiadandó rendeletek kerete az erre való intézkedés lehetővé teszi, minden erővel a tisztviselői érdekek előmozdítója lesz. Az elnök ezután beszámolt a vezetőség munkásságáról. Kérvények s feliratok feltárással győzte meg a gyűlést, hogy a szükségletekért szót emelt s ha késedelem történt, vagy a kért élelmiszeket nem szállították; ezt nem a vezetőség mulasztása okozta. Szóba került, hogy a beszerzési csoport egyik tisztviselői kara olyan élelmi cikkekhez hozzájutott, amiből a többi hivatal nem részesült. Az elnök kijelentette, hogy azokat a cikkeket nem a csoport, hanem magánfelek közbenjárására egyik tisztviselői kar kapta. Ezeket tehát jogosan osztotta fel tagjai között. A tisztviselői szolidaritással összeegyeztethető az a törekvés, hogy egyesek is, külön hivatalok is több és különbeszerzésre töreksszenek. Ez ne bántódást, inkább nékiбудulást váltson ki a teljesebb ellátás szorgalmára. A vita folyamán újra felmerült a fogyasztási szövetkezet megalakításának szükségse. *Göndör* Ferenc indítványára a gyűlés kimondotta, hogy ennek előkészítése végett a tisztviselők értekezletet tartsanak. Az értekezlet összehívására *Wildenauer* Kálmán posta- és távirat-főfelügyelőt kérték föl.

— **Halálozás.** *Breuer* József, a veszprémi cselédhelyezők-intézet tulajdonosa 79 éves korában meghalt. Ma délután temetik a jeruzsálemi utcai családi házból. Nyugodjék békében!

— **Igazgatói kinevezések.** Megyeispókönk *Törzsök* Sándor rezei kántortanítót igazgatóvá nevezte ki. Réde község ez alkalmat felhasználta, hogy a harmincnyc elszűdös érdemes tanítói működést megbecsüléssel, elismeréssel tüntesse ki. A püspöki kinevezést *Z. Czizány* Gyula plébános nyújtotta át szép beszéd kíséretében az iskolába seregelt hívek előtt. A kitüntetett buzgó tanítót volt tanítványai hálás szeretettel ünnepelték.

A dunántúli ref. egyházkerület még októberben hozott határozattal elrendelte, hogy a hitközségek többtanítós iskolában az igazgatótanítói állást rendszeresítsék. A rendeletnek a veszprémi ref. egyház presbitériuma f. hó 20-án tett eleget, amikor az igazgatótanítói tiszlet *Balassa* Kálmán tanítóra ruházta. Leikes örömmel tették ezt a presbiterek, mert tudták, hogy az iskola szakszerű vezetése kiváló és képzett tanító kezébe jutott.

— **Vízparálás.** A vízvezetéknek ismét megokolatlanul tulságos nagy vízfogyasztás mutatkozik, úgy hogy naponként 29 ezer hektoliter víz fogy el, ami azelőtt a legmelegebb nyári napon is hálalattan lett volna. Ez valóban komolyan megfontolandó dolog különösen a mostani viszonyokban, midőn sok fölöslegesen elpocsékolott víz felhasználására szükséges tüzelőanyaggal nem rendelkezünk s ez a pazarlás a vízvezeték üzemképességét a jövőre veszélyeztetheti is. Igen helyesen a városi hatóság a legszigorubb intézkedéseket lépteti életbe ezen baj megállítására. Valóban sürgösen meg kell keresni ki — vagy mi — az oka a tulságos és semmi által meg nem okolható nagy

vízfogyasztásnak. A mi véleményünk szerint, amit már egyizben 1912. évben hasonló esetben is kifejeztünk — s ami akkor ténynek is bizonyult — a hiba az utcai fővezeték csöveiben keresendő, vagyis legnagyobb valószínűség szerint most is megrepedt utcai főcsövekben folyik el hiába a sok víz. Igaz, hogy ezek megkeresése felette nehéz feladat, de ha a vízvezeték szerelők a házi vezetékeket gyakran és folyton vizsgálják, megfogják találni az utcai csőrepedéseket is, mert az utcáról a csöveken messziről behallható a házi csapoknál a csőrepedés következtében előálló erős suhogás. De jó lesz ez a vizsgálat azért is, mert látjuk, hogy sok házban hibásak a csapok is, nem zárnak jól, éjjel-nappal ezeken is víz folyik el haszontalanul.

— **Műsoros estély a kaposvári kath. körben.** Szépen sikerült műsoros estélyt rendezett a kaposvári kath. kör e hó 19-én. Az estélyt a postás-dalárdá jól betanult s kedves énekek nyitotta meg. *Utána Simicz* Sárika magánjelenetet adott elő. Ezután pedig dr. *Molnár* István és *Hollósy* Kornél hegedű- és zongorajátéka következett. Majd *Gruber* Kázmér fűtőjátéka gyönyörködtette a közönséget. Az estélyt a postás-dalárda zárta be. Az énekszámok sikeres előadások *Milik* Mátyás szakavatottságát és finom érzékét dicséri.

— **Művészestély Zirczen.** A Zirczi Zenekezelők 1918. évi február 2-án, szombaton este 8 órakor a Hattyu-szállóban amerikai árveréssel, cukrászbolttal, előképekkel stb. egybekötött művészestélyt rendeznek. A tiszta jóvedelmét fele részben a Veszprémi Hádiárvaháznak, fele részben a m. kir. 31. honvédszolgálati özevy- és árva-alapjának jut. Az estély sikerült művészi, érdekes műsor biztosítja.

— **Műkedvelő előadás Igalban.** Az igali r. k. iskola tanulói és az igali műkedvelő ifjúság a tődővses és vak katonák javára f. hó 6-án és 13-án előadták *Blaskó* Mária „Angyaliszvek karácsonya” és *Ballegh* András dégi plébános. „A hős karácsonya” című színművét. A szereplők közül különösen kitűntek: *Ley* Kató és *Lili*, *Fabian* Terus, *Krausz* Böske, *Bacsi* Annus és *Ellus*, *Pal* Annus, és *Hajmásy* Borcsa. A betanítás és rendezés fáradságos munkáját *Urbányi* Etelka tanítónő és *Bors* László káplán végezték teljes elismerésre méltó sikerrel. Az előadások a nemes célra 800 K-t jóvedelmestek.

— **Az enyingi járás fája.** Az enyingi járásban nem a fa, hanem annak hiánya égető. Főispánunk ezt észrevette ottan való járásakor. — Azonnal intézkedett, hogy a járás kellő mennyiségű tűzfát kapjon. A fa készen is van, csak a szállítási engedély késik. Most már talán nem sokáig, mert kiadását a főispán is, az alispán is a faközpontnál megsürgette.

— **Utások figyelmebe.** A helybeli állomáson a *Jutason* át utazóknak a Máv. vonalaira igazolványos fél vasutjegyet nem szolgálnak ki. A veszprém—jutasi vasut nem a Máv s így erre a vonalra a székesfehérvár—celldömölki viszonylatban — már a vonal rövid volta miatt is — csak egész jegy adható ki s a féljegy csak *Jutastól* kezdődőleg volna számítható. A pénztár néhány esetben ilyen kombinált jegyet ki is adott, de illetékes helyről ezt minaddig megtiltották, míg az ilyen jegyek tarlatáblázatát hivatalosan meg nem küldik. Ez a korlátozás nem vonatkozik a győr—dombóvári s a balatonparti vasutakra.

— **A rekvirálás eredménye.** Január 22-ig a legutóbbi rekquirálás a vármegye területéről a következő eredményekkel járt: buzából 830 q., rozsából 796 q., árpából 241 q., zabból 57 q., tengeriből 244 q., kétszeresből 2 q., kölesből 2 q., lisztből 12 q., hüvelyesekből 7 q.

— **Gyermekevédelem.** Mikor híre futott a nagyarányú gyermekpusztulásnak, ez a hír úgy vágódott a szívekbe, mint a nemzet jajkiáltása. Fajt s éppen azért védekezésre unszolt. Hogy milyen áldozatos ezen a téren a magyar városok munkája, ékesen bizonyítja egy szomszédos példa. Szombat-helyen anya- és csecsemővédő társulat alakult s ez a múlt évben gondozott közel 500 két éven aluli csecsemőt, közülök 300-at ingyen. Kiosztott erre a célra 360 hl. tejet, felét díjtalanul. Ingyen adomány volt 14 mm. dara és 5250 adag városi ebéd. Az ingyenes segély összege 18 ezer K volt.

— **Felhívás.** A városi fogyasztási adóhivatal felhívja az érdekelteket, hogy az 1918. évre szóló borítaladó általán megállapításá végett a városi fogyasztási adóhivatalban február 10-ig megjelenni sziveskedjenek. Városi fogyasztási adóhivatal.

— **A zsidóság husvéti lisztje.** Alispánunk körrendeletben intézkedik a vármegyei zsidóság husvéti lisztellátásáról. A hitközségek összeírják a husvéti liszt szükségletet. A hatósági ellátottak illetményéből a nekik járó husvéti lisztmennyiséget levonják. Azok pedig, akik gabonát vásároltak s husvétit lisztet kapnak, azt meglevő készletükből visszapótolják. A lisztet a haditörvény útján vagy az orthodox, vagy a neolog zsidóság központi irodájától lehet megszerezni.

— **Adományok az árvaalapr.** A 31. h. gy.-e. özevy- és árvaalaprja javára rendezett árva-alap alkalmából eddig az alábbi nemes adományokat küldték a veszprémi 31. honv. pótzásóalj parancsnokságához:

1000 koronát adományoztak: Veszprém megyei tak-pénztár, Veszprémi Faipar rt., Blánár szakaszvezető, Schulz Vilmos főhadnagy, a veszprémi Székeskáptalan. — 800 K-t: Fleischmann Samu honvéd. — 750 K-t: 31. L. népf. gyalogzásóalj parancsnokság tábori posta 639. — 600 K-t: Bokrossy Ferenc. — 500 K-t: Angeli Márton, Holitscher Béla, gróf Zichy Béla, Dr. Békffy Remig, Győri első tá-pénztár, Róna Armin. — 400 K-t: Dr. Beicz Németh Károly, dr. Spitzer József. — 310 K-t: M. kir. 119. népf. kelő bányász munkásszárad parancsnokság. — 300 K-t: Gróf Jakovich-Buskán Endre, Hungária gőzmalom r.-társ. Milch Hermann, Steiner Dávid, Weisz Elek, özv. Oblatt Rudolff. — 250 K-t: Suly László. — 222 K-t: Veszprémi Dalegyesület.

— **A Budapesti Hírlap új gazdája.** A közismert újságot mostani tulajdonosától egy mun-kapárti konzorcium vette meg a Hitelbank segit-ségével két millió koronáért. A konzorcium tagjai: gr. Tisza István, Balhazár Dezső, Gikilany Imre, Harkányi Frigyes, Beóthy László, Vadász Lipót, Lánzy Leo, Weisz Manfréd. (F. N.)

— **Pápai hírek.** A kath. hitközség a Szent-ilonay-házat szegényházzá alakítja át apákak vezetése alatt. Ez új népjóléti intézményhez azután népkonyhát, majd ezzel kapcsolatosan diákasztalt szelvez.

A kath. hitközségnek 67 ezer koronás iskolai költségvetése van népoktatási célokra. Ehez a hívők 18%-os pótdóval járulnak.

A város 1000 drb cirokseprűt vásárolt az ottani földművesiskolától, darabonként 7 koronáért. Kereskedők árusítják.

— **Betörések.** A Temetőhegyen Heizer Adámné éléskamrájába az ablakon át betörték. A betörők füstölthozt, zsirt és tojást loptak el. A rendőrség nyomoz a tettes után.

Balatonalmádiában is gyakori az éjjeli tolvajlás. Különösen a lakatlan villák kün levő tárgyait emelgetik el. A csendőrség egyre riasztja a betörőket is. A csendőrszemélyzet azonban kevés, pedig a lezárt villákban hagyott elég nagy értékek fokozottabb felügyeletet érdemelnek. Már a fürdő jó hírneve is megérdemli, hogy a köz- és vagyon-biztonság kielégítő s evégből a csendőrszemélyzet teljes szamu legyen.

Balatonfőkajáról is betörések híre kaptuk. Orosz foglyok áhitották a mezőföldi bufelejtetőt. A korcsmában drága is, meg nekik nem is adnak, így azután olcsóbb forrást keresnek. Három pin-cebe is betörték ekcsoroszlva segítségével. A csendőrök mindannyit hamarosan elfogták.

— **Cipőtalp a vármegyének.** Vármegyénk a napokban megkapja a részére kiutalt cipőtalpa-kat. Nem lesz sok, de helyes elosztással széles körben részesednek belőle. A tisztviselők illetményének megállapításánál a felekezeti s községi taniókat is figyelembe veszik, lévén az 1907. XXVII. t.-c. 1. §-a értelmében ők is köztisztviselők.

— **Vasárnapi üzletzárás.** Néhány szomszédos városban a kereskedők megpróbálták a vasárnapi üzletzárást. A tapasztalat azonban a régi szokás mellett szolt. A falusiak — nem tudván az üzletekben vásárolni — elmaradtak a vasárnapi piacról s ez a közéletmezést is befolyásolta. A kereskedők tehát letettek a vasárnapi üzletzárás gondolatáról.

— **Az „Élet” szépirodalmi és művészeti hetilap.** (Szerkeszti Andor József) gazdag tartalom, érdekes és aktuális képek egészíti ki. A kitűnő lapot melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Szerkesztőség és ki-adóhivatal: Budapest, Fehérvári-ut 15. — Előfizetési ár félévére 10 kor. Mutatványszámot készséggel küld a kiadóhivatal.

— **A „Vasárnapi Újság” minden száma gazdag tartalommal jelenik meg.** A „Vasárnapi Újság” előfizetési ára negyedévre 5 korona, — a „Világkrónikával” együtt 6 korona. — Megrendelhető a „Vasárnapi Újság” kiadóhivatalában (Budapest IV., Egyetem-utca 4. szám). Úgyanitt megrendelhető a „Képes Néplap”, a legolcsóbb újság a magyar nép számára félévére 2 korona 40 fillér.

— **Jegyek utcák szerint.** Dr. Török Gyula rendőrkapitány falihirdetményben tudatja a fogyasztókkal, hogy a jegyek beszolgáltatása, vagy átvétele ügyében mely napokon kereshetik föl a városi közlelmzési hivatalt. A rendelet a lakosságot három nap szerint három csoportba osztja. Ezeknek várakozási helye — bemenvén az Óvári-utca felől — a városház udvara, ahonnan 10-es csoportokban bocsájtják őket a hivatalba. Megvárjuk az új rend eredményét, s akkor majd elmondjuk a véleményünket. Az utcák beosztása a következő:

Kedd. II. kerületben lakók: Gizella-tér 7, 8, Szabadság-tér, Kossuth Lajos-u. északi fele, Kereszt-, Vakbattyán-, Kereszt-, Galamb-, Tököl-, Árva-, Öz-, Csutorás-, Malom-, Pacsirta-, Kőkep-, Táborállás-, Cserhát-, Kód-, Völgyikút-, Vasuti-utca. — VI. kerületben lakók: Szent István-, Miklós-, Csapó-, Szent Margit-, Fehérvári József-, Szilvádi-, Aranyoskút-, Bakony-, Liliom-, Árpád-, Kertalya-, Méhes-utca és Jutas.

Csütörtök. I. kerületben lakók: Vár, Rákóczi-utca, Rákóczi-tér, Gizella-, Horgos-, Vasgeregben-, Takarékpénztár-utca, Hosszu-utca 2. 3. Anna-tér, Szabadság-tér, Virágbenedek-, Megyeház-, Buhim-, Fenyves-, Deák Ferenc-u., Tobak-, Anyos-utca és Ostromlécpső. — III. kerületben lakók: Palotai-ut, Vörösmarty-u., Kossuth Lajos-utca déli fele, Buzapiac-, Szabadi-, Orsi-, Almádi-ut, Szabadság-tér 9., 10., 11., Megyeház-u., Kórház-u., Károly-tér, Füredi terv, Erzsébet-tér, Komakut-tér, Kiso-vics-, Honvéd-, Ránplder-, Óvári-, Csermák-u., Toborzó-, Jeruzsálemhegy-, Festő-, Iskola-, Kádár-, Pázmány-, Ács-, Kert-, Kupa-, Batori-, Fejes-, völgy-, Széi-utca, Vámosi-ut és Vámosi telep.

Szombat. IV. kerületben lakók: Széi-utca páros számok, Kális-tó-utca, Kupa-utca páros számok, Kigyó-, Kőbánya-, Templom-, Szarvas-, Harmat-utca, Anna-tér 4., 5., 6. számok, Hosszu-utca 3. számtól, Gépház-, Káptalan-utca, Szent Imre-tér. — V. kerületben lakók: Ezterházi-utca, Rohonczi-tér, Pápai-ut, Pribék-, Herczeg-, László-, Kálmán-, Miatyánk-, Huszár-, Mátás-, Béla-, Eldő-, Hajnal-, Sigrái-, Gelencsér-, Andrassy-, Temető-hegy-, Csátár-, Vértanu- és Tüzér-utca.

WELLNER GYULA

készíti a fogtechnika legremekebb specialitásokat. VESZPRÉM, Rákóczi-tér 22
Fogház • Műfogak • Fogtömés

APRÓHIRDETÉSEK.

Yorkschiere és mangalica-malacok, kilogrammonként elősúlyban 10 korona árért kaphatók Radocza Vince máv. főellenőrnél Veszprémben.

— **BÉRBE VESZEK** a városház közel egy vagy két hold szántóföldet Cim a kiadóhivatalban.

— **Veszek egy használt, jó ZONGORÁT**, lehet hosszú is. Ajánlatokat az ár megjelölésével a kiadóhivatalba.

— **Varrógépeket gyorsan és pontosan megjavítok modernül berendezett varrógépjavító műhelyemben. Helyben és vidékről tessék a gépféjt lakásomra, Jeruzsálemhegy, Báthori-utca 11. szám alá küldeni. Használt varrógépeket veszek. Található vagyok Szelethi-utca 1., városház épület. BABOS ISTVÁN, varrógépszerszerező.**

— **Elvállalok parkett lerakást, valamint régi parkett tisztítást, beeresztését és javítását. VÖRÖS ISTVÁN, parkettázó. Veszprém, Buhim-utca 2.**

— **SULY LÁSZLO** biztosítási és bank-irodája Veszprém, Szabadi-utca 3. Elfogad az **Elő Magyar Általános Biztosító Társaság** főképviselőtében élet-baleset-, járadék-, tűz-, jég- és szavatossági biztosításokat. Takarékpénztári, gyáripari és egyéb részvénytársasági, valamint vállalati részvényeket, érté- és állampapírokat, hadikölcsönkötvényeket saját számlára vásárol és forgalmi áron elad.

— **Veszek helybeli költőgyári részvényeket magas áron.** — 20 db. veszprémi gőzmalom részvény eladó. **SZEMEREY JÁNOS** kereskedelmi és közvetítő irodája Veszprém, Rákóczi-utca 2.

A közigazgatási bizottság ülése.

A vármegyei közigazgatási bizottság 4. hó 10-én tartotta havi rendes ülését, melyről a következő közlésünk számol be:

Közegészségügy.

A közegészségügyi állapotok december hónap folyamán általában kedvezőbbek voltak, mint a megelőző novemberben. Az általános megbetegedések különösen a légzőutak hirtelen megbetegedése okozták. Ebből kifolyólag több tüdőgyulladás esete fordult elő. — Hevenyfertőző betegségek szárványosan léptek fel. Így vörheny Mecskehelyen, kanyaró Adorjánháza. Egyéb fertőző megbetegedések a következő számban fordultak elő: difteritisz 21, kanyaró 53, vörheny 7, hasiagymáz 9, vérhas 2, hörkhurut 3, tüdőbuberculosis 21. Ezek közül 9 halálzással végződött.

— Az elmúlt évben a vármegye területén 12.357 egyént oltottak be eredményesen himlő ellen. Ebben a számban benne foglalattak a zirci járás 3, a devecseri járás 1 községének kényszer útján való beoltása, az ott, illetve a szomszéd vármegye közeli községeiben uralkodott himlőjárvány miatt. De bennfoglattnak a vármegye területén lakott erdélyi menekültek is, akiket szintén beoltottak himlő ellen. — Az országos elmeegógyintézetbe 4. ön- és közveszélyes elmebetegét vették fel december hónapban, másik kettőnek felvétele pedig felterjesztés alatt áll.

Adóügy.

December hónapban behajthatatlanság, elemi károk címén adótörles nem fordult elő. Ideiglenes házaadamentességet nem engedélyeztek, adófizetési halasztást nem adtak senkinek. A pénzügyigazgató bemutatta a f. évi adókievetés ügyében kiadott rendeletet. A közigazgatási bizottság ez tudomásul véve elhatározta, hogy kötelezi a jársok főszolgabíráit és a városok polgármestereit, hogy a szükséges teendőket fogantossák.

Közzgazdaság.

A december hónapban beállott kemény téli idő és havazás a külső gazdasági munkákat megakasztotta, úgy hogy ezek csak egyes megszakított időközökben voltak végezhetők. A hótakaró azonban jó védelmet nyújtott az őszi vetéseknek, másrészt a gazdasági fuvarozás is könnyebben volt végezhető a szánutakon. A korán beállott hideg miatt az őszi szántásokat nem tudták mindenütt befejezni. Hosszu és korán beálló tavaszra lesz szükségünk, hogy a hiányzó és még ránk váró gazdasági munkákat idejekorán befejezhessük. A szűk takarmányok és alomfélek hatósági rekvirálása folyamatban van. Itt számbaveszik nemcsak a gazdasági szükségleteket, hanem a hiányokat is.

Fogház.

A veszprémi kir. ügyészség mellett fennálló fogházban december hó folyamán 91 volt a letartóztatottak száma. Különböző címen a hónap végeig ez a szám 61-re apadt le. December hó folyamán jogérvényesen elítéltek 31 egyént és pedig 14 férfit és 17 nőt. Fellebbezés alatt áll 3, vizsgálati fogházban van 27 letartóztatott. A fogházban levők 716 és fél napot dolgoztak összesen. Fegyelmi eset sem a fogházőrknél, sem a letartóztatottnál nem fordult elő. Közveszélyes munkakerülőt az elmúlt félévben nem itéltek el az ügyészség területén.

Anyakönyvi kivonat.

Születés.

Szanyi József borbélysegéd és Kocsis Klementina fia Endre, r. kath. — Nagy Lajos nyug. csendőrmester és Zooldos Mária fia Béla, r. kath.

Halálozás.

Bakos János 12 hónapos, ref. — Szeiberling Mátás főgimnáziumi tornatanár 72 éves, r. kath. — Blánár Anna napazamosnő 73 éves, r. kath. — Dolmán Katalin 3 hónapos, r. kath. — Öz. Magyar Józsefné Trestyén Klára 83 éves, ref. — Farkas Mihály napazamos 57 éves, ág. h. ev. — Probst Ferenc 8 éves, r. kath.

Házasság.

Horváth Ferenc (özv.) földmives, r. kath. és Foki Teréz (özv.) magánzó, r. kath.

Használjunk hadisegély bélyegeit!

Hirdetmény.

A „Balatonfüredi Segélyegylet mint Szövetkezet” f. évi február hó 10-én, vasárnap d. e. 11 órakor Balatonfüreden a községháza tanács-termében rendes évi **KÖZGYÜLEST** tart, melyre a Szövetkezet tagjait tisztelettel meghívja az igazgatóság.

Tárgyak. 1. Az 1917. évi számadások bemutatása. 2. Felügyelőbizottság választása. 3. Esetleges indítványok. Együttal közhírre tétetik, hogy az 1917. évi mérleg, az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése, az év folyamán be- és kilépett tagok névsora, a betett, felmondott és visszafizetett üzletrészek számát tartalmazó kimutatás a szövetkezet helyiségében: Balatonfüred községháza tanács-termében február hó 1—10-ig közszemlére ki vannak téve.

Mérleg. Tehet: 687 részvény után befolyt 35,459 K. Előre fizetett betét 655 K. Előre fizetett kamat 17,25 K. Visszafizetett tőke 3600 K. Nyeremény 647,17 K. Összesen 40,378,42 K. Fedezet: 51 kötelezvényre kiadott 29,820 K. Takarékpénztárba 10,400 K. Kézpénzmaradvány 158,42 K. Összesen: 40,378,42 K. Az 1917. évi nyeremény 647,17 K, miből 1 részvényre esik 0,94 K.

Balatonfüred, 1918. január 7. **Szabó Károly**, igazgató. **Stern Herman**, igazgató. **Veisz Miksa**, pénztáros. **Osváth Péter**, főkönyvelő. — Ezen üzletkimutatást a keresk. törvény 196. §-ához képest átvizsgálván, minden egyes tételét a fő- és segéd-könyvek tételeivel egyezően találtuk. Dr. **Arács Gyula**, f. ü. b. elnök. **Szuhaics János**, **Oblatt Árpád**, **Ughi Béla**, **Kéri Gábor**, f. ü. b. tagok.

Divat értesítő.

Tisztelettel értesitem t. Holgy rendelőimet, hogy a tavaszi **DIVATLAPOK** már megérkeztek, melyek a régítől teljesen eltérően igen szép és sikkes kosztümöket, felöltöket, selyem-, bársony- és egyéb ruhákat tartalmaznak. Nálam kaphatók finom **kék és fekete kosztüm- és felöltő-szövetek**, selyembélés és minden egyéb hozzávalók jutányos áron. — Kizárólag nálam készülnek a legegységesebb

kosztümök, felöltők és telikabátok selyem-, bársony- és plüskéből, mindenféle szabásban.

Tekintve a közelgő ünnepeket, minél előbb méltóztassanak a szükséges ruhákat megrendelni, hogy pontos időre elkészíthetők legyenek. Szíves megrendelésüket várva, teljes tisztelettel

PAÁL LAJOS

női divatterme

VESZPRÉM, Kossuth Lajos-utca 12.

• • •

Egy ki nem váltott **kék kosztümkabát** jutányos áron eladó.

Egy férfi csikoszadrág, egy félhosszu elegáns új felöltő és egy új világos kabát és mellény, ugyaziaton több félvált ruhá, Ferenc József-öltöny eladók. — Férfi-öltönynek való finom **kék és fekete szövetek** kaphatók.

Mindezek nálam bármikor megtekinthetők.

Uj és használt fegyvereket, pisztolyokat ad és vesz, javításokat Szemerey János elfogad fegyverkereskedő, Veszprém

HIRDETÉSEK
felvétetnek a kiadóhivatalban

Veszek

árajánlattak

füstölt szalonnát
és sonkát, törköly-
palinkát, mandulát,
diót, sárgaviaszt,
mézet, almát, körtét

és egyéb gyümölcsöt,
befőttet, lekvárt, vadat

SZEMEREY J.

VESZPRÉM. (Főter.)

NÉMETH KÁROLY

polgári és egyenruhaszabó
a „Korona”-szálloda átellenében.

Elfogadok a szakmamba
vágó mindenféle munkát,
igazitásokat és felvasa-
lásokat. Viselt ruhákat
becserélek és azokat ki-
javitva, szegényebb sor-
suaknak eladom.

Valamint tanítok szabászatot és pedig pol-
gári, katonai és papit, mindegyiket külön
is, egyezség szerint.

Bakos Kálmán

fűszer-, csémege-, bor- és ásványviz-
kereskedő

VESZPRÉM.

Telefon 55. Sörgöy Bakos kereskedő Veszprém.

NAGY VÁLASZTÉK

hazai és különleges

Borokban, Pezsgők,
Likőrök, Cognac,
Puncs stb.

Hentesáruk, Sajtok

Friss és Délgyümölcsök,
Befőttek, Gyümölcsíz

KONZERVEK

Libamáj palnok,
Hus- és Halkonzervek

Száritott főzelékek

Főzelékkonzervek
Teasütemények
Háztartási cikkek

Vadak

Vidéki rendelések azonnal elintéztetnek!

ROLAND FERENC

orgona- és harmoniumkészítő

VESZPRÉMBEN

Ostromlépcső-utca 5. sz.

Elvállal teljesen új orgonák építését a
legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivi-
telig — pneumatikai rendszer szerint.
ORGONÁK átalakítását és hangolását
jutányos árban számítom. Iskolák részére
HARMONIUMOKAT jó erős kivitelben
készítek. ZONGORÁK javítását és han-
golását úgy helyben, mint vidéken a
lehető legrövidebb idő alatt eszközölök.

Eladó ház.

Veszprémben, a Hosszu-utca
végén, az Eszterházi-utca 2.
számu ház

szabad kézből eladó.

A házon — mely három részből áll —
van 5 szoba, 2 konyha, 2 káma, 1 pince,
nagy műhely, raktár, 2 felszer és 2
udvar. — Az utcafeleli lakás bolthelyi-
séggé is átalakítható. — Bővebb fel-
világosítás nyerhető az ugyanott lakó
tulajdonosnál.

Alapított 1894-ben

Villanyerőre berendezve

Egyházmegyei Könyvnyomda

Készít a legrövidebb idő alatt és raktáron tart

a legegyszerűbbtől a legfinomabb
kivitelig minden néven nevezendő

KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT

ugymint: röpiratok, füzetek, köny-
vek, folyóiratok, árjegyzékek, körle-
velek, hirdetések, falragaszok, évi
jelentések, mérlegek, kimutatások,
gyászlapok, rovatolt táblázatok, név-
jegyek, meghívók, eljegyzési és es-
ketési tudósítások, számlák, címkek,
stb. stb., jutányos árakon számítva.

plébánia-hivatalok és iskolák részére
szükséges mindenféle

HIVATALOS NYOMTATVÁNYT

melyek totaxés szerint fűzve vagy
bekötve szállíttatnak. Hivatalos le-
velepapírok és borítékok, okmánybori-
tékok mindenféle alakban és színben.
Egy és négyvonalas csinos vizsgálá-
pok, totaxés szerinti mennyiségben. —
Kaphatók a legjobb minőségű fehér
íródal, ugyancsak fogalmazópapírok.

Postai megrendelések azonnal elintéztetnek

Telefon 61

Veszprém

Telefon 61